

Visual Seminar Визуален семинар

април – август
April – August 2003

Визуален семинар се осъществява в рамките на **relations** - проект, инициран от Федералната Културна Фондация, Германия

Visual Seminar takes place in the framework of **relations** - a project initiated by the Federal Cultural Foundation, Germany

Издание на Института за съвременно изкуство в партньорство с Центъра за академични изследвания – София и **relations**
A publication of the Institute of Contemporary Art in partnership with the Center for Academic Study – Sofia and **relations**

Началото на 21-ви век и противоречивите процеси на глобализацията променяха връзките между визуална култура, изкуство и социален живот. Образът се ока за доминантен културен код на късното индустриално общество. Днес сме свидетели на нова визуална вълна: в глобалния свят културата на публичния образ и „обществото на спектакъла“ (Ги Дебор) постепенно се преобразяват чрез нов комплекс структури като „дисплей“, „интерфейс“, „билборд“, сканирани и изпратени изображения. Социалната промяна предефинира ролята на визуалното в съвременното общество, придавайки нова форма на масовия вкус. Като основен нарушител на доминиращите правила и ограничения в съвременната визуална сфера, художниците трябва да задават въпроси за тази ситуация, провокирайки автоматичните навици за гледане на „средния гражданин“.

Креативността и новаторските кодове на съвременното изкуство с неговата специфика – смесване на гранични стойностни системи, агресивно нарушаване на табута, създаване на нови „обекти на желанието“, иронично цитиране, многопластова игривост и др., конфронтират дефиницията на интерпретиране.

► 7

The beginning of the 21st century and the contradictory process of globalization have reshaped the relationship between visual culture, art, and social life. Visualization turns out to be more and more the dominant cultural code of the late industrial society. Nowadays one witnesses a new visual wave: in the global world the culture of the public image and the „society of the spectacle“ (Guy Debord) are gradually transformed by the new complex structures of the „display“, „interface“, „billboard“, scanned-and-sent images.

This social change redefines the role of visibility in contemporary society by giving new form to public taste. As main transgressors of dominant rules and limits in the contemporary visual sphere, artists should question this situation by challenging the automated visual habits of the „average citizen“.

The creative and innovative codes of the contemporary arts with their specificity - mixing and transgressing systems of values, aggressive breaking of taboos, creation of new objects of desire, ironic quotations and multi-layered playfulness, etc., are confronting a deficit of interpretation.

► 7

Лъчезар Бояджиев. Мискините пак окрадоха метала, аман!, 2003 (от серията Визуални нередности)
Luchezar Boyadjiev. The scoundrels stole the metal again, we've had it!, 2003 (from the cycle Visual Irregularities)

Да забележиш видимото *Noticing the Visible*

Яра Бубнова:

Реален ли е градът, в който живеем или е фикция? Изглежда че сериозни аргументи могат да бъдат издигнати в подкрепа и на двете мнения. Градът е реален, защото през повечето време човек трябва да внимава къде и върху какво стъпва – дупка в паважа или на тротоара, неравна повърхност, претърпяла безкрайни „поправки“ (инсталиране на дигитални телефонни линии или кабелна телевизия); прясно разкрита антична гробница или не толкова дискретна купчина екскременти. През повечето време човек всъщност не вижда София, а само повърхността, върху която се движи. Затова когато накрая свикнеш и изработиш местно ноу-хау за ходене по тези повърхности, можеш да погледнеш нагоре и там е той – градът с неговия реално невероятен архитектурен микс и агресивно визуално обкръжение от стари и нови, модни и овехтели, пъстри и сиви признаци.

Ние вече не живеем в глобално село, ние населяваме един глобален град и неговата основна отличителна черта е, че всичко изглежда като навсякъде другаде по света – богатските части на София започват да приличат на богатските части на Франкфурт или Будапеща, докато бедните също напомнят

► 7

Iara Boubnova:

Is the city we live in real or is it some kind of a fiction? It seems that sound arguments could be constructed in support of both options. The city is real because most of the time one has to pay attention to where he/she is stepping and to what exactly is under one's feet – a hole in the pavement or the sidewalk, a rough surface that has suffered endless „improvements“ (digital phone lines or cable TV), freshly excavated antic tomb, a not so discrete pile of dung. Most of the time one cannot really see Sofia except for its walking surface. That's why when finally you build up the habit and the local know-how of walking on these surfaces, you have a chance to look up and, there it is – the city with all of its un-really/real architectural mix and aggressive visual environment of old and new, fancy and shabby, gay and gray signs.

We do not live in a global village anymore; it's the global city we inhabit and its number one characteristic is that everything looks like everything else within the city's strata – affluent parts in Sofia start to look like affluent parts of Frankfurt or Budapest, while poor parts look like poor parts every-

► 7

Александър Кьосев:

Стипендиантската програма към проекта „Визуален семинар“ прави опит за синтез на две различни, но еднакво успешни практики.

Първата от тях е свързана с традицията на центровете за академични изследвания в Европа и по света да канят за съответната академична година заедно със своите стипендианти-изследователи още и няколко изтъкнати писатели, художници или музиканти /понякога това могат да бъдат театрални дейци, журналисти и т.н./ Творците получават краткосрочни, обикновено тримесечни стипендии, посещават изследователските семинари, но не са задължени да разработят никакъв конкретен проект. Присъствието им в научната общност обаче обикновено се оказва изключително ползотворно: те мислят нестандартно и имат неочаквани хрумвания, с ефект на евристична странична гледна точка за научната дискусия. По този начин научният екип става интелектуална общност, а самите творци, освен че печелят от тези дискусии, са в контакт с истински новите идеи в научния живот.

► 7

Alexander Kiossev:

The Resident Fellows program of the Visual Seminar project is an attempt to synthesize two different but equally successful practices.

The first one is related to the tradition of the centers for advanced studies in Europe and the world to invite for a given academic year several established writers, artists or musicians (sometimes these are theater people, journalists, etc.) jointly with their own research fellows. These receive short-term, usually three-month, fellowships, attend the academic research seminars but are not expected to work on a specific project. Their presence in the academic community however, normally turns out to be extremely beneficial for these people have highly original ways of thinking and come up with startling ideas, that have the effect of a heuristic viewpoint with a specific angle for the scientific debate. Thus, the research team becomes an intellectual community while the artists themselves, outside of benefiting from the discussions, are in touch with the really innovative ideas in the life of science.

► 7

Гореща линия за визуални нередности *Hot Line for Visual Irregularities*

Какво ще се случи ако една сутрин видите София така? Изпратете вашето мнение на горещата линия за визуални нередности vis_sem@hotmail.com

What do you think will happen is one morning you see Sofia like this? Send your opinion to the hot line for visual irregularities vis_sem@hotmail.com

► 2

Лъчезар Бояджиев. Пране, 2003 (от серията Визуални нередности)
Luchezar Boyadjiev. Laundry, 2003 (from the cycle Visual Irregularities)

Балканите като туристически гледки

The Balkans as Tourist Sights

Мила Минева
Milla Mineva

Предложеният теоретичен проект е фокусиран върху анализа на визуалните репрезентации на балканските столици като туристически обекти. Изследването ще бъде фокусирано върху София като конкретен case study, разгледан и в сравнителна перспектива с други балкански столици, избрани като типологически представителни.

Първо, опаковането на града като туристически обект представя разбирането за града като интересен за чуждия поглед. Конкретните стратегии за визуализиране, изборът на представителни/интересни места проявява местното въображение за европейца, доколкото големият адресат на балканските образи е винаги Европа. Инсценирането на определени места като интересни, предполага едно предварително конструиране на външния поглед като интересуваш се от определен вид пространства и сяп за другите. В този смисъл през гледките от града може да бъде интерпретирано именно въображаемото конструиране на адресата; да бъдат разчетени различните визии за Европа, които присъстват в публичното пространство.

Второ, през визуализирането на града като туристически обект могат да се интерпретират разбиранята за самия град. Различните представителни места всъщност правят видими различните градски идеологии, измислянето на традицията и културното наследство, както и проекта за бъдещето на града. Оттук, следователно, могат да бъдат реконструирани имплицитните определения за града като европейски, балкански, български, както и отношенията между тях.

Трето, в анализа на туристическите представяния на града ще се търсят визуалните кодове, зададени от изобразителните изкуства. Този аспект на изследването може да покаже в какво отношение влизат легитимизираните като високи изобразителни изкуства и туристическото представяне, което се мисли повече като стратегия на рекламата, отколкото на изкуството. В този смисъл може да се реконструират общите оптически очевидности на едно пространство и да се впишат образите в една обща визуална мрежа.

Целта на предложения проект е да проиграе изложения теоретичен модел в едно конкретно изследване на визуалните репрезентации на София в туристически картички, албуми, сайтове и виртуални картички. Спрямо отделните обекти на анализ изследването ще предложи различни подходи и ограничения. Анализът на картички, албуми, туристически листовки и т.н. като традиционни форми на представяне ще бъдат анализирани в историческа перспектива.

При съвременните образи на София важна е сравнителната перспектива в няколко плана. Първо, между визуалните репрезентации на града през различни медиуми. Второ, спрямо съвременните визуални репрезентации на други балкански столици. Хипотезата е, че образите на различните национални столици ще бъдат структурно еднакви, т.е. ще избират еднакъв тип представителни места и ще имат общи „бели петна“, ще скриват едни и същи градски реалии. От тези позиции хипотезата на изследването е, че интерпретативно може да се открие „общо място“ – Балкани – в националните представяния, което ще играе ролята на обща референтна рамка, т.е. ще се явява като мрежа от общи имплицитни образи, но няма да се инсценира като експлицитен образ.

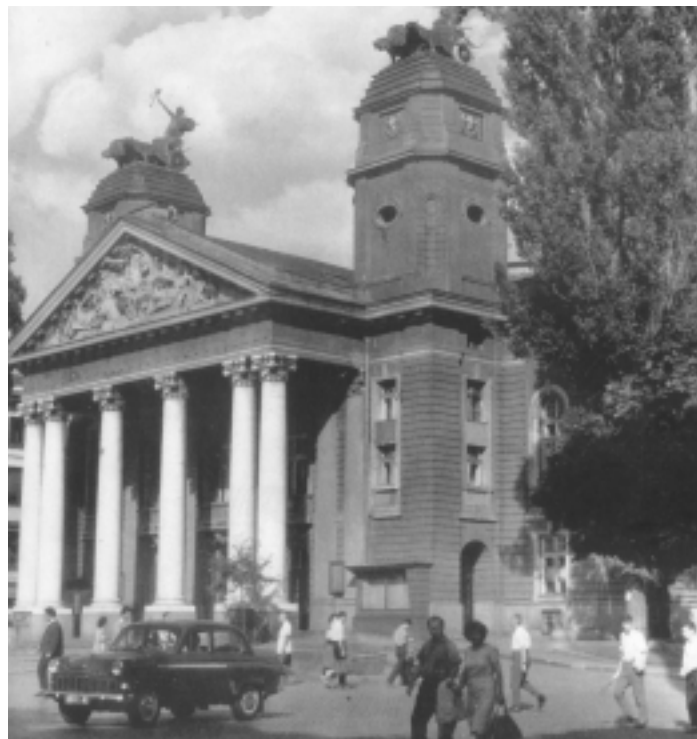
The project is focused on the analysis of visual representations of the Balkan city as a tourist sight. While Sofia will be the main part of the case study, several other typologically selected cities will be addressed in a comparative perspective.

Firstly, the representation of the city as a tourist topos stages it as an object of interest for the outside viewer. The process of inventing a desired image of oneself implies integrating the other's gaze, imagining his/her centre of interest, and re-evaluating one's identity resources. Thus visual representation of the city helps us reconstruct the imagined addressee of local culture.

Secondly, tourist sight packages reveal the local notions of the urbanity. The choice of sites to offer to the tourist gaze articulates different narratives of the city, different strategies for invention of tradition and projects for the future. Thus, we can reconstruct the implicit interpretations of the city as European, Balkan, and national as well as various relations in between these notions.

Thirdly, analyzing the tourist images of the city, I will try to study the visual codes, formed in the visual arts. I will thus address the relations between art and tourist advertisement, as well as the possibility for the artist to model the perception of reality.

The study will be based on the representations of Sofia in postcards, albums, sites and virtual postcards. I expect that different media will depict different images and versions of the city. I will try to analyze tourist sights in a historical perspective especially concentrating on Sofia. Contemporary images will be interpreted in a comparative perspective. I will try to reconstruct - if any - common urban visuality throughout the Balkans. My hypothesis is that different cities draw upon similar historical resources, develop similar strategies for visualizing the city, illuminate similar spaces and remain blind for others. The point is to find out whether there is a "Balkan visual code" that identifies cities as Balkans.

София през 20-ти и 21-ви век
Sofia in the 20th and the 21st centuries

Гореща линия за визуални нередности / Hot Line for Visual Irregularities

Все по-малко искам да я гледам...

Пред смаяния ми поглед се възвисяват камари боклук, дупки-бездни, руини от бивши и настоящи къщи – архитектурни и исторически паметници (някои пълни със скитници и наркомани, други, оставени нарочно на саморазрушение). И никога не го е еня! Нито чиновници, нито граждани, ако все още се намират такива. *Нина Нейкова*

София става все по-красива, особено централната градска част. За мен лично най-дразнецка е софийската автогара. *Мариела Борисова*

Визуална нередност №1 – нещото, приличащо на хуй – наречено емблема на София или не знам какво, направено от скулптура Чапкънов. Отвратително е. Визуална нередност №2 – строят се непрекъснато ужасни постройки, наречени модерни или постмодерни. Визирам толупа на ъгъла до Градската галерия. *Ваня Вълкова*

До скоро живях във Варна и останах очарована от хигиената на града. Много хора са включени в озеленяването и почистването му. В София ми се наби в очите мръсотията по

кварталите, в около-блоковите пространства. Навсякъде е избуяла растителността - не кърлежи и змии, а и мечки да има пак няма да се видят. А децата ни играят там!!! (...) Ако не може столичната община да поеме почистването на града, да се направи рекламна кампания - „Нашият град – почист и приятен за живеене“ или нещо подобно. Всички да се включим през уикенда да почистим около-блоковите си пространства. (...) Сигурна съм, че много хора ще прегърнат идеята, особено ако общината съдейства. С уважение: *Райна Василева*

(...) Ако имате възможност да влезете в София от магистрала Хемус, обърнете внимание на мръсните облаци пушек, които се носят км и покриват града ни – освен, че прави лошо впечатление на всички посетители е и много вредно за здравето на всички софиянци. Знаем, че проблемът е много сериозен и тежък, от Кремиковци зависят много хора (и много пари), но въпреки това трябва да се направи нещо. (...) *София Панайотова*

I want to look at it less and less... Piles of garbage, holes as big as caves, ruins of former and currently used houses that are architectural and historical monuments (some of them full of bums and drug addicts, others – left to decay on purpose) are mounting in front of my astounded gaze. And nobody cares! Neither the administration nor the citizens provided there is still some left. What do you think of the idea of Peichinov (a businessman) to throw around his means and „creative“ bravado in order to tear down the mythic pub „Under the Linden trees“ and to build up a BUSINESS CENTER? Great, isn't it? *Nina Neikova*

Sofia is becoming ever more beautiful, especially the center. For me the most irritating part is the city bus terminal. *Mariela Borissova*

Visual irregularity # 1 – that thing that looks like a dick, which they call the emblem of Sofia, or I do not know what, that was made by the sculptor (Georgi) Tchapkanov. It's disgusting. Visual irregularity # 2 – they are constructing horrible buildings all the time and they call them modern or postmodern. I have in mind that thug on the corner near the Sofia Municipal Art Gallery. *Vanya Vulkova*

I was living in Varna until recently and I was fascinated by the cleanness of the city. Many people are involved in cleaning and maintaining the greenery of the city. In Sofia I was astonished by the dirtiness in the neighborhoods, especially the spaces between the apartment blocks. There are wild bushes everywhere and even if there are bears there no body will notice, let alone ticks and snakes. Our children play there!!! (...) If the Municipality of Sofia can not take care of the cleanliness of the city then there should be an advertisement campaign under the logo „Our City – cleaner and more pleasant to live in“, or something like that. We should all get involved on weekends and clean up our in-between the blocks spaces. (...) I am sure that many people will contribute gladly, especially if the Municipality helps a little. *Respectfully, Raina Vassileva*

(...) If you have the opportunity to enter Sofia from the side of the Hemus Highway you should pay attention to the dirty clouds of smog that are stretching for kilometers and cover our city. Except for making bad impression on all visitors, this is also very harmful to the health of all people living in Sofia. I know that's a very serious and grave problem since a lot of people (and money) depend on the (polluting) factory Kremikovtzi. Still, something must be done. (...) *Sophia Panayotova*

„Хот Сити Вижуъл“ 2003 *Hot City Visual*

Вижуъл –

1. особен вид визуално мислене и аналитично поведение от страна на един художник /Л.Б./, взаимодействие с интерфейса на град София
2. продуктът/продуктите на това визуално мислене

Процес:

Забелязвам, че интерфейсът на град София е различен в различни части на града.

В центъра доминира **корпоративното лого**, разположено високо горе по покривите на сградите и доминиращо визуалната среда. То е лъскаво, не носи конкретна информация и в смислов план е а-контекстуално, или по-точно е своя собствен контекст без връзка с продукта, който корпорацията предлага. Корпоративното лого управлява гигантски визуални пространства.

В кварталите извън центъра, но дори и в центъра на височината на един човешки ръст, доминира **махленското лого**. То е директно, стои в непосредствена близост до клиента/гражданин като се втърква в тялото и очите му. Махленското лого управлява пространството в радиус от 15-25 м и представлява визуално „препикаване“ на територия по махали, така както правят това уличните песове. Между махленското лого и бизнеса, който то промотира, няма дистанция. Махленското лого е грубо и нестилно, но е витално и вулгарно.

В междинната територия се намества трети тип присъствие в интерфейса на града. Това е **българският билборд**. Представлява промоция на местен бизнес с национални претенции. Пример – билбордовете за Карнобатска гроздова, Бисерна гроздова, Водка X-taz. Българският билборд отразява по нещо и от двата горни типа: а/ по форма - той е лъскав и привлекателен като корпоративно лого; б/ в мисленето и посланията си е вулгарен и конкретен като махленското лого. В този смисъл българският билборд е еднотипно явление като „поп-фолк“, „чалга“ и т.н.

Подобен вид троишно разслоение се наблюдава също така и в архитектурната среда, която обаче се разполага по друг начин във времето – наслоенията от преди 1989 г. и т.н. Тази среда, особено офисното и жилищно строителство след 1989 г., обаче влияе върху интерфейса на града по начин, сходен с логото и билборд-а.

Процесуалната страна на проекта „Хот Сити Вижуъл“ предполага натрупването на наблюдения и визуални коментари по поводи и начини, фиксирани в приложения „Дневник за произхода и същността на рамковия проект“. Тя е свързана с условието, че контекстът на стипендията е дискуссионен и дискурсивен, а не е ориентиран към единични обекти.

Продукт:

А/ Същността на моя проект „Хот Сити Вижуъл“ за „Визуален семинар“ е реклама на махленски /семеен/ бизнес по корпоративен начин в публичното пространство на града. И обратното...

Б/ Доколкото проектът е положен в контекста на Визуалния семинар с неговите дебати и академична среда на ежедневно присъствие на стипендианта-художник, той предвижда и продукт-като-процес реализация:

1. „Гореща линия – визуални нередности /телефонна линия за връзка с медии и хора/“
2. „Примери – дневник на градския интерфейс /уникална художническа книга в 1 екземпляр/“

Тези две линии на работа не зависят от бюджетни ограничения, но за сметка на това са постоянно действащи. Целта им, особено на „Гореща линия...“ е да моделират ситуация на постоянно действаща връзка между Визуалния семинар, хората и медиите /отделни журналисти/, които по този начин могат да имат стимул за присъствие на равни начала в семинара. Съдейки по някои статии във в-к „24-часа“ това би било привлекателно например за тях, тъй като има потенциал за сензационно репортьорство.

В/ Проектът предвижда и публично показване на целия резултат

Лъчезар Бояджиев Luchezar Boyadjiev

Vizual –

1. a specific kind of visual thinking and analytical behavior by an artist (L.B.) that is a form of interaction with the visual interface of the city of Sofia;
2. the product(s) of this kind of thinking

Process:

I notice that the interface of the city of Sofia is different in the different parts of the city.

In the central parts of the city the **corporate logo**, which is positioned high above eye level on the roofs of the buildings, dominates the visual environment. It is shiny, does not have concrete information and in terms of semantics is voided of context, or rather, it is localized within its own context without a connection to the actual product that is offered by the particular corporation. The corporate logo commands gigantic visual space.

In the neighborhoods outside of the center, even in the center at the level of the eyes, the dominant visual presence is of the **neighborhood logo**. It is very direct and positioned in close proximity to the client/citizen while rubbing itself visually in his/her body and eyes. The neighborhood logo is commanding a space of 50 m in diameter and is actually a kind of visual „marking of a territory“ like the stray dogs in the same neighborhoods of Sofia do. Between the neighborhood logo and the business activities it is promoting there is no distance. The neighborhood logo is rough, crude in style but it is very vital and vulgar.

The in-between visual territory is occupied by a third type of presence in the visual interface of the city. That's the **Bulgarian billboard**. It is a kind of visual promotion of a local business that is pretending to have a national coverage of its activities. One example is the set of billboards of the kinds of grape brandy produced in the city of Karnobat in Bulgaria, the Pearl Grape Brandy, as well as the infamous billboards of the locally produced Vodka X-taz. The Bulgarian billboard is using something from both of the above-described types of visual presence: а/ it is shiny and attractive as the corporate logo in its visual form; б/ it is vulgar and concrete in its messages just like the neighborhood logo. In this sense the Bulgarian billboard is the same type of phenomenon as the so-called „pop folk“ music (the „chalga“) with its vulgar lyrics and vital, powerful music.

Such a triple layering of the city environment could also be observed in the architectural environment of the city, which however, is localized and positioned differently in terms of time - the leftovers from before 1989 and so on. This environment, especially the office and apartment building construction after 1989, is influencing the life of the city in a similar way to the ones of the logo and the billboard.

The process aspect of the project „Hot City Vizual“ presupposes the accumulation of observations and visual commentaries of cases and in ways exemplified in the attached „Diary of the origin and the substance of the frame project“. It is related to the pre-condition that the context of the fellowship is one of debate and discourse rather than one oriented to single art objects.

Product::

A / The substance of my project „Hot City Vizual“ for the Visual Seminar is to build up an „advertisement campaign“ for a certain neighborhood (family) business in a corporate way within the public space of the city. And vice versa...

B/ In as much as my project is positioned within the context of the Visual Seminar with its debates and academic context of daily work of the fellow artist, the project an additional element that is best described as „product-as-process“. Here I do envisage two lines of work/activity:

1. „Visual Hot-line for visual irregularities“ – to connect to people and the media
2. „Samples – a diary of the city interface“

These last two lines of work do not depend on the budget limitations but are meant to function all the time. The aim, specifically of the Visual Hot-line, is to construct a situation of a constant link and feed back between the Visual Seminar, the people and the media (individual reporters, columnists, etc.) who in this way can be stimulated to take part on an equal footing with the other participants in the seminar.

C/ The project foresees a public presentation of the whole process and results in both public and gallery space.

Откъде може да разберете, че това е Института за спешна медицинска помощ "Пирогов", а не магазин за техника "Филипс" или "офиса" на моя махленски ключар? Както корпорациите, така и малкият махленски бизнес трябва да имат равно право на реклама и добър шанс за просперитет в този град...

How would you know this is the emergency health care hospital Institute "Pirogov" and not a Phillips shop or my neighborhood key maker's "office"? Both corporate and neighborhood business should have equal rights to advertisement and a fare chance for prosperity in this city

Работният офис на моя махленски ключар
My neighborhood key maker's "office" of operations

Живот в сянката на монументите, или как да използваме "празните" остатъци от миналото, за които никой не иска да мисли? Life in the shadow of the monuments or how to make use of the "empty" rudiments from the past that nobody cares to think about?

1. Визуалната идентичност на София/ The Visual Identity of Sofia

2. Реклама и градска среда/ Advertisement and Urban Context

Should we investigate this city from a negative viewpoint only, should we only uphold the cliché of badwording Sofia? Maybe we should not only „criticise“ and „fight“ for some sort of our own ideal or nostalgic, clean and super clean Sofia. Maybe we should also educate our eyes to see the visible and invisible charms of this city and its delightfull and colorful development, for the beauty of its chaos.

Alexander Kiossev (culturologist): The visual environment of the city is ever more the decisive environment of life. It influences the people of the city; it influences all of us and especially strongly our children. Is it possible for us in this ever more interactive world to remain passive about this influence and if we do want to be active how is that possible? What can we do with a city in a state of transformation that is bombarding us with a variety of messages? Do these have a common denominator? How can we orient ourselves among these? Do we possess the visual literacy to read the messages?

Another counter-question comes to mind right away: who has the right to interfere, how and where are the limits of the interference? We are talking about the „ecology of the visual environment“ but this metaphor is easy to border on the undemocratic censorship, the righteousness, the grumbling, and murmuring about how ugly this city is and so on. How can we differentiate one from the other?

Last but not least, for the first public debate of the Visual Seminar project we have gathered here together two categories of people. Jokingly I call the first category „wordless“ people and the second – „imageless“. There are philosophers here, literary people, historians, journalists and a variety of people mainly from the University who can very well talk. However, they know little about the codes of the new visual culture. There are also artists and experts on the visual environment who know an awful lot about such things. However, they are not all that verbal. How can we connect, how can we short-circuit the verbal and the visual codes, that's one of the problems we are very much interested to address.

Lucezar Boyadjiev (artist):

What I am about to show you is a visual diary of walks and thoughts about and around Sofia. There are some things I have observed, some that I have reinforced. I am convinced that the lowest visual denominator of Sofia is to be found in the neighbourhoods rather than in the large, open city spaces. On

the other side, I am sure that there is a big difference between just looking at the city, somehow passively registering it in front of your eyes, and seeing the city. The logic of what I am showing you is based on finding and seeing of visual irregularities in the city. And the lowest visual denominator of Sofia is that everybody can hang anything visual and communicative, anywhere around the city. Here for example, in this provisionally speaking, „neighbourhood“ of housing project „Mladost 1 A“, at a place where now the shiny corporate office of Mobicom is, there was a supermarket years ago. In this „fusion“ between the two types of realities, the corporate and the neighbourhood ones, I see the common visual denominator of Sofia. The „fusion“ happens on many levels, in many ways, with many characteristics, all over. In the neighbourhoods the aggressive „fusion“ of the corporations happens in a very drastic way. The corporate office immediately becomes the center of life for a given neighbourhood. The facades of these offices are always very shiny, glowing and with reflective surface. This comes to tell us that until, let's say, a MacDonald's outlet springs up in a given neighbourhood, the neighbourhood has been lacking a focal point, a center of its own. The question however is whether such a center offered by MacDonald's is really a kind of a community center for the people or not? It is a center visually, by all means. Here I have some visual suggestions about what to do with the city environment. I think that definitely a lot of attention should be paid to what's happening in the neighbourhoods and that something from the neighbourhoods should infiltrate the large city spaces in the center, rather than the other way around. For instance, provided nobody did anything to reconstruct and preserve this monument in front of the National Palace of Culture, couldn't we just transform it into some sort of a housing option? Another option is to make the new housing projects in Sofia rather more beautiful. Here for example, I have a sugges-

tion for a new housing project named „Beatles 1 A“ whereas the apartment blocks there are arranged like the letters and the lyrics of the famous Beatles song „All You need is Love“. I think that in this way the neighbourhood will be more meaningful to live in... It's just a question of construction and planning, of advertisement. There will be people who would want to buy apartments there and so on.

Lilo Popov (architect):

The main question in this discussion for me is the question about the visual identity of Sofia. In the

instance, maintains that it should be the sports. He has in mind the proximity of mount Vitoshka and specifically the southern way of living and communicating with each other Sofia people have. There are probably other parameters of the life style but in my mind the main question architects are concerned about is – what should be like the contemporary architecture of Sofia? Should it be decisively unique thus contributing to the visual identity of Sofia?

Dimitar Stoichev (manager): In my view the state of Bulgaria is a place, which needs badly to have things, being made, including all that you are showing visually, it also needs to be made and if there is a need to talk then the talking should take place at the location appropriate for that. Actually, the discussions we are having now I would prefer to have in the Municipality of Sofia. Have you ever heard of a debate about the urban space of Sofia? Have you ever heard of Sofia newspapers discussing any of that, of publishing plans, competition entries, architectural ideas, and concepts, of debating all of that with the people of Sofia? No, you have not, right? When we are doing business we are surveying our consumers. In the same way, if you want us to do something about the city environment it should simply have a better target, in my view. It should be targeted to those who are destroying the city environment, to those helping them and to those who are just irresponsible about it or to those who are quite beneficial to it. Advertisement in the city space is something that you can see in all world capitals, some places it's more, others – it's less. I find that endlessly beautiful. Yes, there are cases when advertisement is ridiculous, there are cases when it is not well made but these are purely creative decisions for the moment. These are executive decisions so I see no ground for polemics in advertisement and the city environment. The problem is not to impose culture on the business, the culture of urban behaviour because business has that already. We are working in an entirely new environment where everybody wants to and should compete for existence, and that's part of his/her competition. The institution is the one that will channel all of that but the institution is fundamentally broken down at the moment. It is not communicative, it does not talk, it does not discuss, it does not create urban space and it does not create urban community with whom to debate about all of that. So, I do not see the business and advertisement as agents/adversaries in your debate. You may ask whatever you want from the business, you can regulate it and it will follow in a minute. That's not a problem. We have to turn our attention to our own environment and our own way of social life within this urban community in order to get what this is all about. The business is not all that amoral. It only looks that way at a glance.

Kiril Prashkov (artist):

I am left with some doubts about the last statement of Mr. Stoichev concerning the inactive institution, which is actually not channelling the business, advertisement in this case, according to our wishes. As far as I understand this means that if the institution keeps on being inactive, which is quite possible, the kind of development we have at the moment will go on indefinitely. In a way this concerns me a lot because when I am walking around the city I have the feeling that the advertisement is more than the city. The city simply disappears at a certain moment and it turns out to be inadequate to the overpowering advertisements. There is one thing in the way advertisement of Bulgarian products is made that frightens me a lot and that's when you meet the producer to hear the term (I call it a term) that „I want something more..., well, you know...“. It is the investigation of this term that I think is a rather important aspect. There is also one other aspect for the artist when working for advertisement. It's the fact that naturally

all is being made on the machine called computer. The computer however, has the ability to convince the one punching the keys that he/she can do a hell of a lot of things, to make a decision on his own thus pushing aside along the way many other people and opinions, to finally take matters into his hands in a rather trivial computerish kind of way. What strikes me especially where advertisement of Bulgarian goods is concerned is the truly amazing aggressiveness and figurativeness. The figurativeness has been turned into such a high level of aggression that puts me in a dead end situation wondering whether there should be a categorical refusal of such figurativeness in order to reduce at least a bit also the aggressiveness I am talking about. The bad thing about it is that the risks in advertisement, provided I think that the risk is probably the best thing about it, is that these risks involve mainly the good taste. I do not know who is to define the good taste but in any way the risks are always happening in the same area.

Iara Boubnova (curator): As an ordinary viewer I think that Sofia is no longer a city for the people living here now, especially where advertisement is concerned. The advertisement, especially in the city, offers a certain wished for image of ideal existence. That's the logic according to which the advertisements are communicating with us every day. Advertisement does not really believe we are in a position to use all these things for their quality alone. It somehow appeals to us in a similar way to the so-called contemporary architecture, which I think is developing rather like the logic of construction of proto-architecture. They both offer to us some kind of feeric, astounding and blissful existence rather than to just live with some nice objects and convenient things while being normal consumers among other normal consumers. Isn't this something like the memory of the happy future of communist society that was never achieved but was always existing somewhere ahead of us? For me the language of Bulgarian advertisement is related to the language of the totalitarian slogan and propaganda.

Mila Mineva (sociologist):

I have a question for the architects and all people in the room. How would you respond if the „Mladost“ housing project or at least one concrete panel apartment block is proclaimed to be part of the cultural heritage? In as much as all seem to be attacking the advertisements I have to say that there are advertisements that make me laugh and I can't see why we should say that all advertisements as a whole are not nice? I think it's a different problem. What do I like in advertisement? I like the fact that advertisements are very different, that they are emitting a lot of messages and if we are talking about the people who live in this city, well, there are a lot of different people living in this city. Some of them are simply using different languages. The vision shows that these people are endlessly varied and in this way, they have made the city quite interesting, colourful and diverse place to live in.

Justine Toms:

I represent both business and media and I do not know why everybody ganged up on the advertisements. There are very few cities where one can see such a great variety in one place. All of this is the result of the fact that we are not passive, meaning that even the smallest sign of the key maker and what not, comes to show that people are active doing things.

Oleg Mavromatti (artist):

The problem of Sofia as well as of Bulgaria is that everybody is involved with things that are not his or her job. That's very frightening. When there are no true experts, when the architect starts to play an architect and cannot respond to the

situation adequately, that means he is not being professional. The artist is playing various games and that's within the strategies of contemporary art. But when the discussion is involved with piring certain puss pockets and wants to define the vector for development and so on, then the games of the artists take on a frightening look. Because then the artists are not doing their work either.

Margo Avramova

(student of sociology):

I think that the discussion so far has not defined any messages to the decision-making powers. The „lowest level“ of advertisement was not touched upon. I think that on this level things are becoming gradually regulated. I personally am partial to things happening by themselves.

Ivaylo Dichev (culturologist):

So, we let things staying the way they are and what will happen? Here is what will happen – we are living in some space without having the impression that we are somewhere. We go to places that look similar. They are all saturated with the same signs. This tendency will lead us to a situation when everywhere there will be a McDonald's, everywhere there will be advertisement, everywhere there will be a few chapels, a little bit of communism, some concrete panel blocks. Everything will be everywhere and we will be living constantly in some sort of nowhere.

Lyben Kostov (artist):

I would ask whether we are free-thinking or overburdened? In the near past there were artistic councils in every city and they were approving all projects concerning advertisement in the city environment. Everywhere around the world everything is covered with advertisements, which is dictated by capital. I think it is simply meaningless to imagine that the process could be controlled in whatever way.

Ventzislav Zankov (artist):

In my view the version, which Ivaylo Dichev presented, that everything will become identical simply could not happen because there are different interests and a variety of levels. Money and interests are distributed differently on the different levels. I mean, to what extend do we think that we can interfere as some kind of citizens provided there are powerful financial interests. We are just wasting our time to talk about it. We are just playing the role of citizens who may have a voice in some way, although unheard, but still...

Voice from the floor:

I am a student of anthropology. In my view interference is obligatory because non-interference equals decline.

Voice from the floor:

I would like to say that the space occupied by a community is in many ways a reflection of the mentality of this community. So, if people do not differentiate between spaces and do not respect these, for instance, the space of political power or the space for artistic events, then maybe we should ask ourselves just how urban is the urban population of Sofia?

Alexander Kiossev:

This discussion is a voice count actually. However, we must admit that so far the voices are not quite synchronous. It would not stop us though. I am one of those people who think that we should interfere and we will try to interfere keeping in mind how difficult and delicate this interference is. I am more of an optimist, like Dimitar Stoichev, who said that the Bulgarian business could be cultivated. Maybe it will not be that easy to cultivate it but in principle this can happen through debate and discussion although sometimes these are infested with not so democratic chaos.

Exerpts from the „Do You See Sofia?“ public discussion moderated by Alexander Kiossev which took place on July 3rd, 2003 in the Sofia Art Gallery.

Проектът „I see...“* представя България и по специално столицата София през очите на един западен турист. Обикновено той се разглежда с нает автомобил и екскурзовод из централната част на града сред емблематични улици и сгради. Това е стандартна обиколка, която туристическите фирми предлагат и която представя един привлекателен, но повърхностен поглед върху съвременния град и донякъде върху състоянието на страната. Чужденците остават с приятно впечатление и с идеята, че са разбрали. Възползвайки се от такава туристическа услуга, аз се опитах да се идентифицирам с тези „наблюдатели“ и от тази дистанция да разбера какво те виждат/разбират. Ситуацията е комична, защото в желанието си да бъдем харесани ние показваме само най-хубавото. Погледната от този ъгъл столицата е един красив и зелен град с богато минало. Реалната ситуация остава на заден план, липсва същността на нещата. Така стигаме и до формата на представения филм. Движим се с червен лъскав Мерцедес в слънчев мартенски ден. На мястото на красивата панорамна гледка аз поставям черно непрозрачно поле. Информацията липсва. Тя е там, където обикновено се намират двете черни ленти, ограничаващи екрана на киноформата, по периферията. Създава се една абстрактна картина, а глас зад кадър разказва за хубостите на града. Зрителят си изгражда представа на базата на това, което чува, но не вижда нещата в целостта им, не разбира. А гласът продължава да говори – „You see...“.

*В случая се използва двойното значение на израза „I see.“- виждам и разбирам

The „I see...“ project presents Bulgaria and the capital Sofia in particular through the eyes of a tourist from the West. He is usually seen riding in a rented vehicle with a guide in central parts of the city and next to the most emblematic local street and buildings. This is a standard trip travel agents offer and is an attractive but superficial view of modern cities and to a certain extent of the situation in the country in general. Foreigners are left with pleasing impressions and a notion that they had been able to understand everything. Having used this travel service myself, I tried to get into the shoes of these „observers“ and learn what they see from their vantage point. The situation is rather comic because we are always showing the best we have only because we want to be liked. Looking at the capital from this angle, one sees it as a beautiful and green city with rich past. The actual situation fades into the background and things lose their real content. We have thus come to the form of this film. We are riding in a shiny red Mercedes on a sunny day in March. I have replaced the beautiful panoramic view with a black nontransparent strip. There is no information. The information can be found at the location where one usually finds the two black strip that outline the edges of the film frame. One sees an abstract picture while a voice behind the scene extols the beauty of the city. The viewer builds a notion from what he hears, but is unable to see things in their entirety or to understand them. The voice continues to speak „You see...“

Работите на Даниела Костова и Чавдар Гюзелев са представени по време на дискусиата „Виждате ли София?“

The works of Daniela Kostova and Tchavdar Giuzelev were presented during the discussion „Do You See Sofia?“

Чавдар Гюзелев/Tchavdar Giuzelev

Намерени инсталации Found Installations

Александър Кьосев: Първоначално фотоизложбата на художника Чавдар Гюзелев е била кръстена „Намерени инсталации“, но след като я видях под формата на албуми с около 5000 снимки я прекръстих за себе си „София – възпитание на око“. Как ти хрумнаха тези неща?

Чавдар Гюзелев: Това стана преди около две години и оттогава е жестока страст. Има нещо ловджийско в това да търсиш такива образи. Оказа се, че в София те са просто безбройни и в началото си мислех да ги запазя, защото се страхувах, че ще изчезнат и се втурнах да ги събирам. Оказа се, че не само не изчезват, а и се увеличават, така че няма страшно, колекцията ми ще набъбва.

А.К. Знаем, че когато тази изложба е била представена за пръв път я е видял кметът Софийски, който започнал да се оправдава и да казва, че в края на своя мандат обещава това да не бъде така. Очевидно той не е схванал за какво става дума.

Ч.Г. Естествено, че въобще не схвана. Това е много интересно...

А.К. Искам да кажа две думи за моите лични впечатления. Когато гледах това, което си направил, имах чувството, че никога досега не съм виждал София. Т.е., всичко онова, от което по някакъв начин се срамувах като софийнец, изведнъж беше видно в своето естетическо качество. Впечатлението ми се усили, когато бях в Истанбул и видях, че в този град онова, което наричаме мръсотия е умножено по десет и е станало наистина особено естетическо качество. И тогава разбрах, че човек може не само да мърмори срещу града си, каквато е нормалната „интелектуална“ реакция, а по някакъв начин може, така да се каже, да възпита естетически око си. Имах усещането, че си си играел и си се правил на различни художници, които са виждали София според своя период и маниер. В твоите фотографии могат да се наблюдават мрачни, абстракционистки Софии. Кубистични Софии. Има прекрасни импресионистични Софии или Софии на „намерените инсталации“. Чавдар Гюзелев деликатно ни убеждава, че ние наистина не виждаме София. Например онова, което Лъчезар Бояджиев е видял, е доста различно от онова, което е видял Гюзелев.

Смея да кажа, че при теб социалният момент, така мощен във визията на Лъчезар, изчезва. И наистина има една чисто живописна визия за София. Е, има и знаци на социалното, естествено. Оттук следва и другият ми въпрос. Ако си кажем, цитирайки арх. Лило Попов, че градът е като тялото или че когато е „нормален“, той „не ни боли“, но когато започва да ни боли, значи в него има нещо лошо, нередно. Има усещането, че повечето софийнци градът ги боли, постоянно. И ето виждам един софийнец, който градът не само не го боли, а всъщност много му се радва и си го измисля с разни естетически техники.

Ч.Г. Не, не е съвсем вярно, прекъсвам те, защото ме боли. Така на картинка, извадено от контекста можем да му се радваме, обаче като минаваш всеки ден покрай него... Това си е също част от причините, поради които съм снимал. Боли ме.

А.К. Съществува следната алтернатива. Ако не можем да променим града си, можем да променим очите си. И това е прекрасно, разбира се, но къде остава така наречената гражданска реакция? Известно е, че Некрасов е казал: художник може и да не си, но „да си гражданин е задължително“. Ако преведем това за нашия случай, то когато един човек вижда разрухата, мръсотията, разпадането на един град, простотиите, манталитета и т.н. по този свръхестетски начин, значи ли това, че той не реагира на града, че не иска да го променя?

Ч.Г. Разбира се, че реагира. Всеки реагира, включително и аз: макар че, признавам си, че това дразни не само социалното ми, но и естетическото ми чувство и амбицира художника в мен да го „пишне“ като визия... Може би не съм типичен случай, а твърде индивидуален. Но това не значи, че „гражданското“ у мен е изфиряло. А и на моите работи е възможно да се намери някакво приложение и те да не бъдат „изкуство за изкуството“, а да са ангажирани по някакъв свой си начин – например, да станат опорни точки на иронични туристически маршрути или нещо подобно.

Alexander Kiossev: Originally Tchavdar Giuzelev's photographic exhibition had been titled „Found Installations“. However, after I saw it in the form of albums with nearly 5000 photographs, I took the liberty to rename it temporarily to „Sofia – education of the eye“. How did you come up with the idea for these things?

Tchavdar Giuzelev: It happened around two years ago and it's a hot passion ever since. There is something like hunting to it, to look for such images/places. It turned out that they are countless in Sofia and at the beginning I thought of preserving them because I was thinking all the time they would change, I was afraid they might disappear. So, I went on collecting them. It turns out they not only do not disappear but rather multiply, so have no fear, my collection will be growing.

A.K. I know that when this exhibition was shown for the first time the Mayor of the city, Mr. Sofianski, saw it and started giving excuses. He started also saying that he promises that at the end of his term of office this all will be changed. Obviously he did not get the point.

T.G. Of course, he did not get the point at all. That's the interesting thing...

A.K. I want to share with you a couple of words about my own impressions. When I was looking at your works, I had the feeling that I had never before seen Sofia. That is, all those things because of which I had been ashamed of being from Sofia were all of a sudden represented in their esthetic qualities. My impressions were reinforced when I went to Istanbul and saw that what we call here „dirt“ had been ten times multiplied there and has really been turned into a specific aesthetic quality. Then I understood that one may not only grumble against one's city, which is the normal „intellectual“ reaction, but one can also somehow educate his eyes aesthetically, so to say. I had the feeling that you were playing and „becoming“ other artists who as if had seen Sofia according to their own periods and paradigms. One can see in his photographs dark and abstractionist types of Sofia, cubist kinds of Sofia. There are wonderfully impressionistic Sofia's or Sofia of the „found installations“. Tchavdar Giuzelev is delicately convincing us that indeed we

do not see Sofia. Make a note, what Luchezar Boyadjiev has seen is quite different from what Tchavdar Giuzelev has seen. I dare say that here the social aspect that is so powerful in Luchezar's vision, has disappeared. Indeed, there is a purely painterly vision of Sofia here. Naturally, there are signs of the social too. So, my next question is like this. If we were to say to ourselves, while quoting architect Lilo Popov, that the city is like the body and when it is a normal one, it does not hurt. But there are also moments when it starts to hurt. Then there is something bad and irregular about it. I have the feeling that for most Sofia people the city hurts, all the time. And here I see a Sofia man for whom the city not only does not hurt but he is actually quite happy to see it and he is imagining it by the use of various aesthetic techniques.

T.G. No, this is not entirely true. I am interrupting you because my city hurts too. It looks like that in the pictures; we can enjoy the city when it is taken out of context. But when you pass by it every day... This is also part of the reason why I had been taking these photographs. I hurt.

A.K. There is the following alternative. If we cannot change our city, then we can change our eyes. And that's of course wonderful. However, where then is the so-called civic reaction?

It is known that Nekrassov has said that one may not be an artist but „one must be a citizen“. If we were to translate that to our case, then it follows that when somebody sees the ruins, the dirt, the decay of a city, the ignorance, the attitudes, etc. in this super aesthetic way does it mean that this person is not reacting to the city, that he does not want to change it?

T.G. Of course, he is reacting. Everybody is reacting, including myself. Although, I admit, all this is challenging not only my social but also my aesthetic self and challenges the artist in me to „touch it“ as a vision... Maybe I am not a typical case but rather personal. However, it does not mean that what's „civic“ in me has evaporated. Besides, it is possible to find a function for my works so they are not just „art for art's sake“ but are engaged in some specific way. For instance, they could become main points of some touristic tours or something like that.

► 1

Главна цел на проекта:

Нашето намерение е, първо, да изградим „пряк път“ между художници и теоретици с цел да засилим общественото влияние и на двете групи. Второ, да създадем условия за това влияние, като свържем двете групи с полето на културната журналистика в мас-медията. Поставяме акцент върху възможното обществено въздействие. Областта на това въздействие е недвусмислено определена като интерфейс на съвременната градска култура (започвайки със София и България) – област, споделена с публиката. Крайната цел е въздействие върху културните политики в

страната чрез дебат и увеличаване на публичната ангажираност с областта на визуалното.

Модул 1

Форум Визуална култура: периодични публични дебати, обслужващи целите на Визуален семинар.

Модул 2

Програма за стипендианти: всяка година се приемат четирима стипендианти от България – всеки за по шест месеца. Те идват от сферата на съвременното визуално изкуство, други артистични области или изследователските среди. Финалната фаза на техните проекта ще бъде представена пред софийската публика и дискутирана в рамките на Визуалния форум.

Модул 3

Програма за гости: проектът планира покани към известни международни художници за период до 1 месец да работят в София и да представят конкретни проекти, свързани със спецификата на Визуален семинар.

Модул 4

Публикации: издания, свързани с проектите на стипендианти; каталози на програмата за гости; „Интерфейс София“ – представителна публикация, обединяваща резултатите от двугодишните дискусии в рамките на Визуалния форум, специфични примери на градската визуална среда, авторски проекти, изследвания, есета и др.

► 1

General Goal of the Project

Our intention is, firstly, to create a „shortcut“ between artists and academics in order to reinforce both groups' public impact and, secondly, to create a channel for this impact by connecting them with the field of cultural journalism in the mass media. The zone of interaction is broadly defined as the visual interface of contemporary culture (starting with the Bulgarian case), which is a zone, shared with the public. The zone is observable in the city of Sofia. The ultimate goal is to influence the cultural policies in the country through debate and an increase of public literacy in the field of visibility.

Module 1

Forum of Visual Culture: a public forum for debate on a particular agenda, serving the circle of the Visual Seminar.

Module 2

Resident Fellows Program: within a given year, it hosts four resident fellows from Bulgaria for a period of six months each. They come from the fields of contemporary visual art, other artistic areas, or academia. The finalized projects will be presented in public in Sofia and discussed within the Visual Forum.

Module 3

Guest Program: two artists of international standing are invited each year to work on or to present a specific project related to the objectives of the Visual Seminar.

Module 4

Publishing program: publications related to the Resident Fellow program; catalogues for the Guest Program; „Interface Sofia“ – one volume resulting from the two-year Visual Forum discussions; specific examples from the city environment, authors projects, investigations, essays, etc.

Да забележиш видимото

Noticing the Visible

► 1

себеподобните си навсякъде другаде, но с местен привкус. Всички светли и лъскави градски части са подобни. Градовете се различават заради техните специфично недоразвити страни (да парафразираме Лев Толстой).

Градските усещания в София са резултат на самохипноза и поддържани навици на самозалъгване, които ни карат да вярваме, че живеем в модерен град. Това все още не е град за своите жители, а те не са населението, борещо се гласът му да се чуе в управлението на градските работи. Иронията е, че визуалната среда на София, която се развива малко по-малко през последните 15 години е именно това, което я превръща в модерно градско пространство, в град. Някак си двусмислено и подвеждащо се очертават параметрите на желанието, а не това, което е реално и актуално в живота на града и неговите обитатели.

Градът е нещо повече от материалната си реалност, защото динамичният поток на живота винаги я доизгражда и осмисля. Самата градска реалност е нещо, от което ние никога не сме доволни, в който и да е град, по каквото и да време. Но ние продължаваме да живеем в градове и се опитваме да се сприятеляваме с тях. Визуалният семинар има своята функция на много любопитен, съчувстващ и информиран турист, който пристига на дадено място и запазва свеж поглед и отношение към видяното. Това е позитивно мислещият пътешественик, който е сериозно ангажиран и има чувство за хумор. Визуалният семинар е приятелски настроеният „друг“ сред градските власти. Никой не го е канил, но той въпреки това проявява активност, защото е неофициалният глас на въвлечените в живота на града.

► 1

Втората е свързана с убеждението ни, че творците също са в състояние да разработят социално действени проекти /каквото е самият Визуален семинар / и че едно художествено произведение или художествен проект може да се вгради в колективна идейна рамка. Така че стипендиантската програма обединява опита да се създаде интелектуална общност между творци и учени с амбицията творците и академичните представители да работят заедно и проектите им да се обогатяват взаимно. Това се отразява и на принципа на селекция – този модул на проекта Визуален семинар трябва да избере 8 стипендианта за две години /по двама на шест месеца/, като минимум 25% от тях трябва да бъдат академични изследователи на съвременната визуална култура; останалите 75% са от всички

творчески професии, имащи отношение към социо-визуалната проблематика на град София: съвременни визуални изкуства, архитектура и урбанистика, дизайн и фотография и пр. Първите стипендианти на Визуален семинар бяха избрани от 8 членна комисия през април 2003 – това са художникът Лъчезар Бояджиев и младата изследователка, работеща в областта на визуалната социология и културология Мила Минева. Участието им на изследователските сбирки на проекта НЕКСУС /най-големият проект на Центъра за академични изследвания - София, подкрепил за три години 28 пост-докторанти/, както и участието на членовете на НЕКСУС при презентациите на проектите на Бояджиев и Минева демонстрира, че схемата, по която работи стипендиантската програма е обнадеждаваща.

► 1

where but with a local flavor. All shiny and bright city parts look similar, different cities are different because of their specifically underdeveloped aspects (to paraphrase Leo Tolstoy.)

The Sofia situation is one of self-hypnosis and sustained habits of wishful thinking that make us believe we live in a modern city. However, this is not yet a city for its citizens who are not quite yet the urban population fighting for its voice to be heard in the management of city affairs. The irony is that the visual environment of Sofia that has developed gradually over the last 15 years is what makes Sofia appear to be a modern urban space, a city. However, it is somewhat ambiguous and misleading for it delineates the parameters of what's desired, not of what's real and actual in the life of the city and its inhabitants.

The city is always more than a fixed reality because there is always the surplus value of its dynamically happening flow of life. The city reality is a thing we are always unhappy with. Any city, any people, any time, but we keep on living in cities and keep on trying to make friends with them. The Visual Seminar is designed to perform a function. It aims to function as a very curious, sympathetic and informed tourist who comes to a place and keeps a fresh outlook and attitude to what he/she observes. It is the friendly tourist who's seriously engaged and has a sense of critical humor.

The Visual Seminar is the friendly other among the city authorities. Nobody asked for it but it is anyway active because it is the informal voice of city lovers.

► 1

The second one is related to our conviction that the artists are also in a position to work on socially relevant projects (as is the Visual Seminar itself) as well as that an artwork or an artistic project could be incorporated within a collective conceptual framework. Thus, the Resident Fellows program is the focus of the attempt to build up an intellectual community between artists and academic researchers with the ambition that both while working together mutually enrich their projects. This is reflected in the selection principle. The Resident Fellows module of the Visual Seminar must select 8 fellows in two years (two each six months) and at least 25 % of these should be academic researchers of the contemporary visual culture. The remaining 75 % are representatives of all creative professions that have affinity to the

social and visual problems of the city of Sofia, to the contemporary visual arts, to architecture and urban studies, to design, photography and so on. An 8-member committee selected the first two Resident Fellows of the Visual Seminar in April 2003. These are the artist Luchezar Boyadjiev and the young researcher Mila Mineva who works in the field of visual sociology and cultural studies. Their participation in the research meetings of the NEXUS project (the largest project of the Center for Advanced Study - Sofia that supported 28 post-doctoral fellows in 3 years), as well as the participation of the NEXUS members during the presentations of the Boyadjiev and Mineva projects demonstrated that the scheme of this Resident Fellows program is very encouraging.

Експерти към проекта Визуален семинар:

д-р **Боян Манчев** (теория на литературата)
Диана Попова (изкуствовед)
проф. д-р **Ивайло Дичев** (културен антрополог)
доц. д-р **Ирина Генова** (изкуствовед)
Кирил Прашков (художник)
доц. д-р **Миглена Николчина** (философ и филолог)
Недко Солаков (художник)
д-р **Орлин Спасов** (експерт по печатни и визуални медии)

Expert Unit and Advisory Board of the Visual Seminar project:

Boyan Manchev, Ph. D. (theory of literature)
Diana Popova (art critic)
Prof. Dr. **Ivaylo Dichev** (cultural anthropology)
Ass. Prof. **Irina Genova** Ph. D. (art historian)
Kiril Prashkov (artist)
Ass. Prof. **Miglena Nikolchina** Ph. D. (philosophy, philology)
Nedko Solakov (artist)
Orlin Spassov Ph. D. (expert on printed and visual media)

Лъчезар Бояджиев, Предложение за ново урбанистично планиране на жилищните комплекси, 2003

Luhezar Boyadjiev, Suggestion for New Urban Planning of Neighborhoods, 2003

Институт за съвременно изкуство – София

е сдружение на куратори, художници и културолози, което е регистрирано през м. юни 1995 г. ИСИ – София е ангажиран с изучаването, интерпретацията, пропагандирането и практиката на визуалните изкуства от края на ХХ-ти и началото на ХХI-ви век, с установяването и развитието на обмен между различни културни и художествени сцени, със стремежа към открит художествен диалог с всеки. Историята на създаването на ИСИ – София е свързана с професионалното сътрудничество между група приятели, които споделят визията за отварянето и динамиката на българската сцена на съвременно изкуство след 1989 г.

Основната цел на ИСИ – София е развитието на художествената сцена в България и връзката ѝ с публиката у нас и в чужбина чрез иницирането на движение на художници, куратори и художествени критици, проекти и изложби с идеята не само да „покажем нашия дом“ по света, но и да „доведем“ света в „нашия дом“. Спектърът от дейности на ИСИ – София се състои от международни и местни проекти за изложби, издания, конференции, семинари, краткосрочни образователни програми, лекционни цикли и други.

The Institute of Contemporary Art - Sofia

is an association of curators, artists and cultural theoreticians, registered in June 1995. It is dedicated to the study, understanding, promotion and practice of the visual arts of the late twentieth and early twenty first century, to the reestablishment and furthering of the dialogue between cultures and art scenes, to the search for an open art dialogue with everyone. The history of ICA is rooted in the professional partnership between friends who after 1989 shared the vision to open up and develop the Bulgarian contemporary art scene.

The goals of ICA – Sofia are focused on the development of the contemporary art scene in Bulgaria in relation to the world and Bulgarian audience by triggering and facilitating a two-way flow of artists, curators and critics, projects, etc. to not only “take” your/our home out into the world, but also to bring “the world” back home.

The spectrum of ICA activities consists of international and local projects for shows, publications, conferences, seminars, short term educational activities, lecture series, etc.

Центърът за академични изследвания – София

е независима институция с идеална цел, създадена със задача развитие и подпомагане на пост-докторални изследвания и академично сътрудничество. ЦАС е основан през есента на 2000 г. Основната функция на центъра е да предоставя финансова и институционална подкрепа за пост-докторални изследвания и изследователски програми в сферата на хуманитаристиката и социалните науки. Центърът подпомага изследователско и академично сътрудничество в две основни сфери: история, култура и развитие на региона; както и развитието на висшето образование и академичните изследвания в регионален мащаб. Основните проекти на ЦАС са: проект НЕКСУС (NEXUS) „Как да мислим Балканите: култура, регион, идентичност“; „Регионални дискурси на идентичността в Централна и Югоизточна Европа (1775-1945)“; „След присъединяването социо-икономическата култура на Източна Европа в разширения съюз: предимство или недостатък?“, проект „Помнейки комунизма“.

The Centre for Advanced Study – Sofia

is an independent non-profit institution set up for the promotion of advanced scholarship and academic cooperation. CAS was established and legally found in the autumn of 2000 in Sofia, Bulgaria. The Centre's major function is to provide financial and institutional support for post-doctoral research and for research programmes in the Humanities and the Social Sciences. It supports research and academic collaboration in two main areas: history, culture and development of the region; and improvement of higher education and academic research on a regional scale. The main on-going projects of CAS are: NEXUS Project “How to Think about the Balkans: Culture, Region, Identities”; “Regional Identity Discourses in Central and Southeast Europe (1775-1945)”; “After the Accession. The Socio-Economic Culture of Eastern Europe in the Enlarged Union: An Asset or a Liability?“, Remembering Communism project.

Издание на Института за съвременно изкуство в партньорство с Центъра за академични изследвания – София и *relations*
Редакционен екип: Мария Василева, Кирил Прашков
Предпечат: ПолиТех ЕООД
Печат: ИПК Родина

A publication of the Institute of Contemporary Art in partnership with the Center for Advanced Study – Sofia and *relations*
Editorial unit: Maria Vassileva, Kiril Prashkov
Pre-print: PolyTech Ltd
Printing: IPK Rodina Plc

Институт за съвременно изкуство – София
Institute of Contemporary Art – Sofia
бул. Васил Левски 82 Б / 82 В
Vassil Levsky Boulevard
1000 София/Sofia
тел./tel. +359 2 846 6433
факс/fax: +359 2 944 0012
e-mail: iarica@mbx.cit.bg

<http://ica.cult.bg>

Център за академични изследвания – София
Centre for Advanced Study – Sofia
ул. „Ал. Батенберг“ 4 / 4,
Alexander Battenberg Str., floor 3,
1000 София/Sofia, Bulgaria
тел./tel. +359 2 980 3704
факс/fax +359 2 980 3662
e-mail: cas@cas.bg

www.cas.bg

Федералната културна фондация

е основана през 2002 г. със задачата да подкрепя и популяризира изкуството и културата. Усилията ѝ са фокусирани върху представянето на новаторски програми и проекти в международен контекст. Нейното седалище е историческият град Хале в източната част на Германия. Фондацията инвестира в разработването на нови процедури за поддържане на националното наследство и използване познанията на художници и културни активисти по отношение на социалния дебат. Като допълнение Федералната културна фондация подкрепя културния обмен и международното сътрудничество. Извън Генералната част на проекта – също отворена за кандидати от други страни – Федералната културна фондация иницира проекти по четири различни програми: „Изкуството и градът“, „Културни аспекти на германското обединение“, „Културното предизвикателство на 11 септември 2001“ и „Регионален фокус: Средна и Източна Европа“. Със своята европейска програма Федералната културна фондация започва програма, която едновременно изследва историческите параметри на диалога между Изтока и Запада и съвременния културен обмен между различни културни територии.

The Federal Cultural Foundation

was established in 2002 by the German Government with the aim to promote and fund art and culture. It focuses on the promotion of innovative programmes and projects in an international context. Its seat is in the historic town of Halle an der Saale in the Eastern part of Germany. The Foundation invests in the development of new procedures to maintain the national heritage and to explore the knowledge of artists and cultural activists to debate social issues. In addition, the Federal Cultural Foundation supports cultural exchange and cross-border cooperation. Apart from its General Project Section - open also to applications from international countries - the Federal Cultural Foundation initiates projects in four different programmes: “Art and the City”, “Cultural Aspects of German Unification”, “The Cultural Challenge of September 11th 2001” and “Regional Focus: Middle and Eastern Europe”. With its European programme, the Cultural Foundation has initiated a programme that does justice to both, the historical dimension of the dialogue between East and West and the contemporary cultural exchange between the different cultural territories.

kulturstiftung des bundes

www.kulturstiftung-bund.de

relations

се стреми да иницира диалог с хората на изкуството и културата от страните в източна Европа. Целта е да се установи и подкрепя мрежа от местни инициативи в областта на съвременните изкуства, културата и социалните науки. Нови или вече съществуващи културни пространства ще се открият или възстановят. В съвместните проекти в изкуството и културата съществен фокус е установяването на връзка между артистичните и научни интереси с местната и регионална проблематика. Обмяна на опит и партньорство с германски колеги също ще се подкрепят от *relations*. Германските партньори ще „съпровождат“ проектите по време на цялостния процес на реализация и ще разработват възможни форми за представянето им в Германия в сътрудничество с източноевропейските институции.

През 2003г. усилията на *relations* ще бъдат насочени към 10 проекта, подкрепени от експертни съвети, чиито членове са известни представители на европейската културна сцена. Това, което ще се оформи с течение на времето е по-скоро калейдоскоп на различни инициативи, с изложби, публикации, изследвания, инсталации, подкрепени от документи, които разказват за граничните зони между политика и география, обществена история и лични истории във Варшава, София, Прищина, Букурещ, Сараево и Загреб.

relations

seeks to initiate a dialogue with makers of art and culture in the countries of eastern Europe. The aim is to set up, support and network local initiatives in the areas of contemporary arts, culture and social science. New and already existing cultural spaces are to be opened up or stabilized. The substantial focus of the common projects in art and culture is thus initially the artistic and social scientific engagement with local and regional problematics.

In a second step, the exchange of knowledge and co-operation with German partners will be supported. The German partners will accompany the projects throughout their entire duration and develop possible forms of presentation in Germany in co-operation with the teams in the countries of eastern Europe.

During 2003 *relations* will launch around ten projects, supported by an advisory board whose members are well-known representatives of the European cultural scene. What will arise in the course of time is rather a kaleidoscope of diverse initiatives, with exhibitions, publications, cultural studies, installations, flanked by documents which tell of the transitional zones between politics and geography, history and stories, among others in Warsaw, Sofia, Pristina, in Bucharest, Sarajevo and Zagreb.

<http://www.projekt-relations.de>

